MUZEJSKI RAVNATELJ
LJUBLJANA JUGOSLAVIJ

Št. 101 Poštnina poračunjena (C. C. con la posta) V Trstu, v sredo, 4. maja 1927. Pesamezna številka 30 cent. Letnik LII

List izhaja v ... razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, ... 38.—, celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 v ... številke 30 stot. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti ... ma]: za trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahvale, ..., vabila L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.— Oglasi na prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinosti» Podurednštvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Rusija in Družba nacij

Danes 4. maja se ima otvoriti v Ženevi mednarodna gospodarska konferenca, ki jo pripravlja mednarodna ženevska naprava že več let. Kot smo javili pred par dnevi, je sklenila tudi sovjetska vlada, da pošlje na to veliko in važno konferenco svoje zastopnike. Tako se bo otvorila mednarodna gospodarska konferenca v prisotnosti predstavnikov one sovjetske Rusije, katere najvidnejše osebnosti so do sedaj dosledno izjavljale in poudarjale ob vsaki priliki, ki se jim je nudila, da sta Rusija in Družba nacij prav tako nezdružljiva elementa kakor voda in ogenj. Gotovo so še vsem v spominu nedvoumne tozadevne izjave, ki jih je podal narodni komisar za zunanje zadeve g. Čičerin na svojem znanem sestanku s turškim zunanjim ministrom v Odesi.

Ako imamo pred očmi ta dejstva, se nam predstavlja udeležba Rusije na mednarodni gospodarski konferenci v luči posebne pomembnosti. Vsiljuje se samo ob sebi vprašanje, ali se ni moskovska vlada odločila, da iz temeljev spremeni svoje dosedanje zadržanje napram «ženevski internacionali». Če je prišlo do take spremembe, kaj jo je povzročilo? Kakšni so načrti Rusije in kakšne cilje zasleduje s svojo novo politiko napram do sedaj tako prezirani Ženevi?

Takšna vprašanja si upravičeno stavijo po vseh evropskih prestolnicah in še posebno tudi v Ženevi. Da gre za precejšnjo spremembo stališča, dokazuje med drugim tudi dejstvo, da je Rusija pred kratkim z veliko naglico in skoro nepričakovano likvidirala svoj znani spor s Švico. Povodom lausanneske konference je bila poslala Rusija v Švico svojega tedanjega rimskega poslanika g. Vorovskega kot neuradnega opazovalca. Proti Vorovskemu je bil izvršen na švicarskih tleh atentat, čigar žrtev je postal, atentator je bil sojen pred porotnim sodiščem in — oproščen! Rusija je nastopila tedaj z vso strogostjo proti Švici, zahtevajoč tako zadoščenje, na katero švicarska vlada ni mogla pristati. Poleg tega je odredila moskovska vlada stroge represalije proti švicarskim podanikom na svojem ozemlju.

Od tedaj je bila Rusija večkrat vabljena na mednarodne sestanke, toda vedno je odgovarjala, da se jih ne bo udeleževala, ako se bodo vršili na švicarskem ozemlju, kjer ni nikakor poskrbljeno za osebno varnost njenih predstavnikov, kot je dokazal umor poslanika Vorovskega. Konference naj se vršijo v kaki drugi državi. Tega druge države niso hotele sprejeti, ker niso hotele ponižati Švice, in tako je bilo onemogočeno vsako približanje Moskve k Ženevi.

Pred par tedni pa je nastopila, kot rečeno, nenadna rešitev tega spora, in sicer na podlagi istin švicarskih predlogov, ki jih je prej sovjetska vlada odločno odklanjala. Do rešitve je prišlo torej izključno po volji Rusije, katera se seveda ni odločila za sporazum iz ljubezni do Švice, temveč zato, da odpade oni razlog, radi katerega ni hotela do sedaj pošiljati svojih zastopnikov v Ženevo, z drugimi besedami, da zopet odpre vrata, ki jih je bila jezno zaloputnila za seboj povodom umora g. Vorovskega.

Vse to kaže torej jasno, da je Rusija sklenila se približati Družbi nacij v Ženevi. Poleg tega, da je poslala svoje zastopnike na gospodarsko konferenco, se bo, kakor vse kaže, udeležila tudi pripravljalne konference za splošno razorožitveno konferenco v jeseni letošnjega leta.

Druge države bodo sprejele to spremembo v zadržanju Rusije s čustvom olajšanja in nezaupanja obenem. S čustvom olajšanja zato, ker je jasno, da se ne pride do rešitve niti enega izmed vprašanj ogromne svetovne važnosti, ki se bodo obravnavala na gospodarski in razorožitveni konferenci, če ne sprejme Rusija istih obvez kot vsaka druga država. Ni mogoče n. pr. misliti, da bi se izvršil katerikoli sklep o omejitvi oboroževanja, ki bi ga napravile druge države brez udeležbe Rusije. Še več! Razoročitvena konferenca je sploh nemogoča, če Ženeva ne pridobi tudi udeležbe Rusije. Že vnaprej je namreč izključeno, da bodo druge države sklepale, kako bodo omejile svoje vojne priprave, medtem ko bi se mogla Rusija svobodno dalje oboroževati brez vsake omejitve in obveze napram njim.

Na drugi strani pa bodo sprejeli v Ženevi prihod Rusov z velikim nezaupanjem radi vprašanja, kakšni so resnični načrti sovjetske vlade. Pojavile so se v tem pogledu že najrazličnejše razlage. Rusija da hoče poskusiti na ta način dobiti v inozemstvu one kredite, ki da so ji za naglo gospodarsko vzpostavitev neobhodno potrebni. Druga razlaga je, da hočejo v Moskvi prenesti svoje revolucionarno propagando iz Kitajske v Evropo, kajti v Aziji da so doživeli radi odpadništva generala Čang-Kaj-Šeka popoln neuspeh.

Najgloblji vtis pa je napravilo na ženevske kroge, kot vse kaže, dejstvo, da je bil podpisan gori omenjeni sporazum med Rusijo in Švico ravno v Berlinu. Po tem se sklepa, da ima v vsem tem Nemčija svoje prste. Do rešitve spora s Švico je prišlo po posredovanju Berlina in po njegovem posredovanju je prišlo tudi do spremembe v zadržanju Rusije napram gospodarski in razorožitveni konferenci in napram Družbi nacij sploh. Če bi bil morebiten načrt Nemčije, da bi pripravila sprejem Rusije v ženevsko ustanovo prenagljen, ni pa nikakor izključeno, da sta Rusija in Nemčija zamislili določen načrt za tesno sodelovanje glede vseh onih vprašanj, ki imajo svetovno važnost in ki se ob današnjem položaju morejo uspešno reševati le v Ženevi in le ob udeležbi vseh držav sveta, bodisi da so članice Družbe nacij ali ne.

Prihodnje delo senata

in poslanske zbornice

RIM, 3. (Izv.) Dnevni red prve seje visoke zbornice, ki se sestane dne 16. t. m., bo izobešen v palači Madama dne 6. t. m. Visoka zbornica bo pričela naprej razpravljati o proračunu ministrstev za narodno prosveto in aeronautiko ter o nekaterih drugih zakonskih načrtih. Nato pridejo na vrsto proračuni raznih ministrstev, ki jih je že odobrila in ki jih bo še odobrila posl. zbornica. Zasedanje senata se bo najbrž zategnilo do prvih dni junija.

Poslanska zbornica, ki se sestane dne 18. t. m., pa bo pričela razpravljati najprej o proračunu finančnega ministrstva. Pred zaključkom razprave bo imel finančni minister on. Volpi, važen govor, v katerem se bo brez dvoma obširno bavil z vprašanjem revalutacije lire in z njo spojenimi posledicami. Tekom predstoječega zasedanja poslanske zbornice se bo oglasil k besedi tudi državni podtajnik on. Bottai, ki bo govoril o ministrstvu za korporacije in o najvažnejših sindikalnih vprašanjih. Kakor je bilo že pred časom napovedano, bo imel on. Mussolini tekom razprave o proračunu ministrstva za notranje zadeve važen govor, kateremu pripisujejo že sedaj zgodovinski pomen. On. Mussolini ne bo govoril, kakor je običajno, ob zaključku, ampak ob otvoritvi razprave o proračunu ministrstva za notranje zadeve. V svojem govoru bo očrtal glavne poteze obnovitvenih zakonov, ki jih je že bil in jih bo v bodočnosti izdal fašizem. Poleg tega bo zbornica odobrila celo vrsto zakonskih načrtov, med katerimi je tudi načrt, ki se tiče koncesijoniranih zobnih tehnikov v novih pokrajinah. Tudi zasedanje poslanske zbornice se bo najbrž zategnilo do prvih dni junija.

Danes zjutraj je imel predsednik vlade z državnim podtajnikom on. Suardom daljši razgovor o predstoječem zasedanju ministrskega sveta. Ministrski svet bo imel tekom zasedanja dve ali pa največ tri seje.

Danes zjutraj se je povrnil iz Milana v prestolico minister za narodno gospodarstvo on. Belluzzo. Tekom dopoldne je imel on. Belluzzo daljši razgovor s predsednikom vlade, ki mu je poročal o svojih vtisih gospodarskega značaja, ki jih je odnesel z milanskega vzorčnega velesejma.

Tekom razgovora se je dotaknil minister za narodno gospodarstvo tudi nekaterih odredb in ukrepov, katere nameravata predložiti v odobritev ministrskemu svetu. Minister za narodno gospodarstvo in finančni minister nameravata namreč staviti na predstoječem zasedanju ministrskega sveta važne predloge o zavarovanju in jamčenju kreditov izvozničarjev. Z valutnim zavodom se vršijo važna pogajanja za eskompt deviz, izdanih v inozemski valuti, katere «Banca d'Italia» dosedaj še ni eskomptirala.

Ker je imel danes zjutraj daljšo konferenco s predsednikom vlade tudi generalni ravnatelj državnega zadružnega zavoda komendator Osio, sklepajo, da se bo ministrski svet bavil tudi z vprašanjem zadružništva.

Zadar bo postavil spomenik

padlim za domovino

RIM, 3. (Izv.) Današnja «Tribuna» prinaša kratko brzojavko, v kateri sporočajo rimskemu listu iz Zadra, da je izzvalo soglasje fašistovske stranke za zgradbo spomenika padlim za domovino tamkaj veliko radost. Zato bo Zadar z vsemi sredstvi pospešil, da se čimprej dovrši to delo, ker računa z gotovostjo na podporo vsega naroda.

K tej vesti dodaja «Tribuna» kratek komentar, v katerem pravi, da je fašizem nasproten postavljanju spomenikov v neštetih trgih in vaseh Italije. Zadar pa tvori v tem pogledu izjemo, kajti pomisliti je treba, kaj predstavlja Dalmacija za srce Italije: Bolest in upanje.

Treba je predvsem obrniti pozornost na tisoče epizod nasilja, ki zelo otežujejo ohranitev lastnega rodu in celo materijalnega življenja Italijanov na drugem jadranskem bregu pod jugoslovenskim režimom. Poslednji in najtežji dogodek tvori začrtani zakon o imetju tujcev, to je Italijanov v Dalmaciji. Evo, zakaj obrača fašizem na narod apel, da podpre inicijativo Zadra. Oltar padlim Italijanom na jugoslovenski meji bo samo opomin in ne grožnja ali pa izzivanje in obenem bo predstavljal ta spomenik tudi znamenje narodne hvaležnosti za pogum in vero dalmatinskega prebivalstva.

Papeški konsistorij

se bo vršil meseca junija

RIM, 3. (Izv.) Kakor se zatrjuje v vatikanskih krogih, se bo vršil prihodnji papeški konsistorij v prvi polovici meseca junija. Dosedaj še ni bilo natančno ugotovljeno, s kakimi zadevami se bo bavil prihodnji konsistorij. Krožijo sicer razne vesti o novih kardinalskih klobukih, toda ker so vse te vesti sama ugibanja, jih niti ne navajamo. Istotako krožijo vesti, da se bo vršil v poznejši dobi veliki papeški konsistorij, na katerem bodo sklepali o važnih osebnih spremembah v osrednji cerkveni upravi ter imenovali nove kardinale.

Seja fašistovskega vodstva

RIM, 3. (Izv.) Jutri, dne 4. t. m. se sestane pod predsedstvom on. Turatija v palači Chigi vodstvo fašistovske stranke. Pričakujejo, da bo prisostvoval vsaj enemu delu seje tudi predsednik vlade.

V četrtek, dne 5. t. m. pa se bo vršil pod predsedstvom generalnega tajnika stranke v palači Littorio sestanek strankinega vodstva skupno s predsedniki fašistovskih konfederacij. Bo to prvi izmed periodičnih sestankov, ki se bodo vršili v palači Littorio med najvišjimi hierarhi fašizma in sindikalizma.

Demanti jugoslovenskega poslanika v Madridu

RIM, 3. (Izv.) Kakor smo že svoječasno poročali, je priobčil pred dnevi «Il Giornale d'Italia» poročilo iz Madrida, v katerem je bil naveden interwiev, ki ga je dovolila neka visoka jugoslovenska osebnost uredniku katalonskega lista «Vanguardia». V tem poročilu je bilo namignjeno, da bi utegnila biti ona visoka osebnost jugoslovenski poslanik v Madridu. Današnji «Il Giornale d'Italia» pa prinaša brzojavko jugoslovenskega poslanika gospoda Smodlake, v kateri slednji prosi, naj «Il Giornale d'Italia» priobči vest, v kateri jugoslovenski poslanik zanika, da bi bil on podajal kake izjave uredniku katalonskega lista.

Visokošolski dijaki

in vojaško služboanje

RIM, 3. (Izv.) Agencija «L'Informatore della Stampa» doznava, da je vojno ministrstvo ugodilo prošnjam, ki so jih vložili nekateri visokošolski dijaki, zlasti oni iz novih pokrajin in ki prebivajo v inozemstvu. Dijaki so namreč prosili naj jim ministrstvo z ozirom na to, da končajo svoje študije v tekočem šolskem letu, izjemoma dovoli, da stopijo pod orožje šele z letnikom 1907. in sicer po dokončanih študijah. Ministrstvo jim je dovolilo s tozadevnim odlokom trimesečen dopust. Tozadevne prošnje je treba vložiti pri okrožnih vojaških poveljništvih. K vojakom bodo morali v roku do 23. julija t. l.

Tiranska pogodba

Chamberlainove izjave v spodnji zbornici

LONDON, 3. Zunanji minister Chamberlain je sinoči odgovoril na razne interpelacije glede italijansko-jugoslov. spora.

«Besedilo tiranske pogodbe, ki je bila sklenjena 21. oktobra, je dejal Chamberlain, mi je bilo sporočeno šele tedaj, ko je bila pogodba že sklenjena. 1. decembra, en dan pred objavo besedila, me je g. Mussolini obvestil, da je sklenil z Albanijo arbitražno in garancijsko pogodbo, v kateri se Albaniji zagotavlja neodvisnost. Takšno pogodbo nisem seveda jaz imel nič kritikovati. Pogodba je bila sedaj objavljena in vknjižena pri Družbi narodov. Sklenili sta jo dve suvereni državi, ki sta tudi članici Družbe narodov. Angleška vlada ni igrala nikakršne uloge pri sklepanju te pogodbe.

«Tiranski pakt je povzročil v Jugoslaviji znatno vznemirjenje, ki je imelo svoj odmev v Italiji in je povzročilo nekako napetost med obema vladama. Angleška vlada nima nobenega direktnega interesa pri tej stvari, kljub temu pa je storila vse za to, da bi se potom direktnih razgovorov med obema prizadetima strankama odpravile vse obstoječe težkoče. Naše mnenje je, da samo neposredni razgovori lahko dovedejo do popolne razjasnitve. Jaz ne bom prizadetima strankama nikoli priporočal, naj se obrneti na Družbo narodov, dokler nista sami poskusili rešiti spor. Ko je italijanska vlada 19. marca opozorila angleško, francosko, nemško in — kakor sem pozneje izvedel — tudi nekatere druge vlade na razne vojaške priprave, ki naj bi jih bila organizirala Jugoslavija ob albanski meji, so se prizadete vlasti sporazumele, da ni potrebno uvesti preiskavo. Če bi se pa tekom direktnih razgovorov pojavile nove komplikacije, bi bili zastopniki Anglije, Francije in Nemčije pripravljeni takoj izvršiti preiskavo.

«Ni mi menda treba naglašati, da sem od početka pa do konca postopal vedno sporazumno s francosko in nemško, pa tudi z italijansko in jugoslovensko vlado. Moj edini namen je bil — in upam, da bosta to priznali tudi italijanska in jugoslovenska vlada — odstraniti vsa nesporazumljenja potom odkritosrčnih in neposrednih razgovorov med Rimom in Beogradom. Vlada N. vel. angleškega kralja nima pri tem vprašanju nobenega drugega interesa razun tega, da se ohrani mir, in tudi nima nobenega interesa, da bi se potegovala za eno ali drugo izmed prizadetih strank.

«Kar se končno tiče sklepa poslaniške konference z dne 9. novembra 1921., izgleda, da obstojajo nekakšna nesporazumljenja. Vlasti so se samo obvezale, da bodo njihovi zastopniki pri Družbi narodov, če bi bila potrebna intervencija Dr. narodov za vzpostavitev neodvisnosti Albanske, priporočali, naj bi se vzpostavitev te neodvisnosti poverila italijanski vladi. Taka potreba se še ni pojavila in upam, da se tudi nikoli ne bo.»

Chamberlaina so razni poslanci kar obsipavali z vprašanji. Minister je izjavil, da mu ni znano, ali so se po velikonočnih praznikih spet pričeli razgovori med Rimom in Beogradom. Laburistični poslanec Wedgewood je vprašal, ali je Chamberlainu znano, da je italijanska vlada ponovno odklonila predloge, naj bi se razgovarjala z Jugoslavijo o tiranski pogodbi. Chamberlain ni hotel odgovoriti. Liberalec Garro Jones je naglašal, da je tiranski pakt nekak amalgam med Italijo in Albanijo. Prisotni člani vlade so ga pozvali k redu.

Jugoslavija in Nemčija

Beograjska «Pravda» za francosko-nemško-jugoslovensko zvezo

BEOGRAD, 3. (Izv.) Današnja «Pravda», glasilo zunanjega ministra, je prinesla uvodnik, v katerem pozdravlja gibanje v Nemčiji za prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo. Obenem se zavzema za francosko-nemško-jugoslovensko zvezo. Pravi, da bi bila to najlepša garancija za mir in ekonomsko zbližanje srednje Evrope.

Kronski svet v Beogradu

BEOGRAD, 3. (Izv.) Od 17. do 20. ure se je danes nadaljevala na dvoru seja ministrskega sveta pod kraljevim predsedstvom. Po seji je ministrski predsednik Vukičević izjavil novinarjem, da so se na današnji seji nadaljevala poročila ministrov o poslovanju v njihovih resortih. Poročali so oni ministri, ki na poslednji seji niso prišli na vrsto.

Nemški izletniki v Dalmaciji

BEOGRAD, 3. (Izv.) Dosedanje posečanje jugoslovenskega Primorja je letos zelo razveseljivo. Večinoma prihajajo v primorska letovišča Nemci. Radi dobrih odnošajev med Jugoslavijo in Nemčijo je pričakovati še obilnega obiska.

Jugoslovenski premog

BEOGRAD, 3. (Izv.) Generalna direkcija državnih rudnikov je sklenila, da se s prvim maja t. l. znižajo cene premogu iz državnih premogokopov po kakovosti blaga za 6 do 10 od sto.

Angleški sindikalni zakon

LONDON, 3. Včeraj se je v spodnji zbornici pričela razprava o spremembah zakona glede strokovnih organizacij. Po novem načrtu bodo prepovedane splošne stavke in omejile se bodo razne pravice sindikatov. Zakonski načrt je zagovarjal Douglas Hogy, katerega so laburisti ves čas prekinjali, tako da je moral predsednik večkrat posredovati in enega celo izključiti.

Voditelj laburistov Clynes je govoril proti načutu. Danes bo predlog vlade zagovarjal ministrski predsednik Baldwin.

Dogodki na Kitajskem

Incident pri Kin-Kiangu. — Moskva in Peking

LONDON, 3. Reuterjevemu uradu poročajo iz Šanghaja, da so Kitajci z neke utrdbe pri Kin-Kjangu pričeli nenadoma streljati na dve angleški vojni ladji. Angleži so na ogenj takoj odgovorili in so v kratkem času prisilili nasprotno artiljerijo, da je umolknila.

«Chicago Tribune» zatrjuje, da je pekinški diktator Čang-Tso-Lin sklenil polastiti se kitajske vzhodne železnice, ki je sedaj v ruskih rokah. Če se bo to res zgodilo, se bo napetost med Moskvo in Pekingom le še povečala in ni izključeno, da se bo sovjetska vlada odločila braniti tudi z orožjem svoje pravice na daljnjem vzhodu.

Sovjeti in Ženeva

LONDON, 3. «Timesu» poročajo iz Rige: Delegacija, ki bo zastopala Rusijo na mednarodni gospodarski konferenci v Ženevi, je odpotovala iz Moskve. Boljševiški voditelji razlagajo masam, da udeležba pri gospodarski konferenci še ne pomeni, da je sovjetska vlada izpremenila svoje zadržanje napram Družbi narodov. Splošno prepričanje v Moskvi je, da konferenca ne bo uspela.

Spopadi v Sofiji na prvi dan maja

SOFIJA, 3. Za 1. maja je bila vlada prepovedala vsakršne manifestacije. Socijalisti se za prepoved niso zmenili; prišli so na cesto z rdečimi zastavami ter so skušali organizirati manifestacijo. Intervenirala je policija, ki je napadla demonstrante ter jih razgnala.

Eksplozija na parniku

PARIZ, 3. V Marseille na parniku «Manouba» se je dogodila huda nesreča. Parnik se je baš pripravljal na odhod proti Alžiru, ko je eksplodiral eden izmed kotlov. Enajst mornarjev in en častnik so bili ranjeni; eden je umrl.

Letalska nesreča

PARIZ, 3. Iz Alžira poročajo, da se je včeraj dogodila v bližini obale letalska nesreča. Potniško letalo, ki vrši službo na progi Marseille-Alžir, je moralo radi nekega nedostatka pri motorju pristati kake tri kilometre pred obalo. Ko je pilot hotel pognati letalo v zrak, se je to prevrnilo in padlo v morje. Pilot je utonil, štirje potniki pa so se rešili.

DNEVNE VESTI

Razstava ročnih del

Na splošno željo ostane razstava ročnih del v št. jakobski šoli odprta še danes, v sredo ves dan. Žrebanje številke se vrši danes pop. ob 17. uri. Razstavljalke naj pridejo po svoja dela še danes zvečer; kolikor jih bo še ostalo bodo spravljena v društveni pisarni v ul. Torreblanca 39/I, kjer naj jih čimprej dvignejo.

Priporočamo ponovno vsem našim ženam v mestu in okolici, da si ogledajo to lepo in zanimivo razstavo.

Mestni blagovni trg in okoliško vrtnarstvo

So mestni blagovni trgi, ki dobivajo svoje življenje v uvozu, so pa tudi trgi, ki **dajejo** življenje mestni ožji okolici. Med poslednjimi bi bil tržaški blagovni trg. S tem ni nikakor rečeno, da se tržaški blagovni trg poslužuje edinole bližnje mestne okolice. Vendar pa je mestni trg mogočen gospodarski posredovalev med mestom in okolico.

Tržaška okolica je precej bogata na zelenjavi in malo je mest, ki bi imela v svoji okolici toliko vrtov v resničnem pomenu besede. Ne tistih rajskih vrtov, ki so le v naslado očesu, pač pa vrtov, kjer zemlja, prepojena z znojem in obdelovana z žulji, mora služiti bolj življenjskim potrebam kakor nasladi. Naši okoliški vrtovi niso brez cvetlic — ne — okoličanske najdejo tudi v trdem delu svojo poezijo in obrobljajo grede, kjer raste radič, solata, paradižnik, tupatam krompir in fižol, z vsemi mogočnimi vrstami cvetk in na mnogih okoliških vrtovih leži v večerih počitka pomešan s prijetnoresnim duhom duhteče zemlje težak parfum oleandra, lahek duh vrtnic in oster nageljnov.

Toda glavna barva tržaških okoliških vrtov je zelena in nanjo se skrbno ozira vsak dan oko gospodinje ali gospodarja. Je jasno — ona je ponekod edini vir življenja — negotov vir, zato veliko bolj resen.

Letošnja slika stanja okoliških vrtov, ki se odraža v sliki tržaškega blagovnega trga, bi zamogla morda nuditi precej dobre izglede, ako bi ne bila uradna tabela cen tako neizprosna. Zato ne moremo preveč zaupati na našo malo življenjsko borzo. — Nezaupanje je sicer le prehodno, kajti ta borza je skrajno spremenljiva.

Sedaj vlada na tržaškem blagovnem trgu količinsko okolica. Trst porabi mnogo zelenjave in sama tržaška okolica bi ne mogla na noben način zadostiti potrebam mesta. Prihaja ji na pomoč daljna okolica in v precejšnji meri tudi Goriška. To ustvarja precejšnjo konkurenco, katere pa letos nekoliko primanjkuje. Zato so cene sedal skoro stalne. Uverjeni pa smo, da bo maj dal trgu tisto sliko katere smo pri njem vajeni.

Imamo na trgu nekaj jagod, ki so gotovo prispele od precej daleč in nosijo temu odgovarjajočo ceno. Dvajset lir za kg tega sadu — četudi plemenit — pomeni za Trst visok luksus. Tudi češnje so danes za navadne zemljane v ceni skoro nedosegljive — po 10—12 kilogram.

Nalezljive bolezni v našem mestu.

V času od 23. IV. do 30. IV. 1927 so bili v našem mestu sledeči slučaji nalezljivih bolezni: Davica 3, škrlatica 8, legar 1, paratifus 1. Umrla je ena oseba na legarju.

Iz tržaškega življenja

Poskušen samomor mladenke.

V hipnem obupu, ki se jo je polastil radi strahu pred posledicami neprevidnega dejanja, je 18-letna Alojzija Divich, stanujoča v zagati Pondares št. 10, včeraj popoldne okušala napraviti konec svojemu življenju s tem, da je izpila znatno količino lizola. Njena mati, ki je kmalu potem zaznala, kaj se je zgodilo, je naglo poklicala na pomoč zdravnika rešilne postaje, ki je nesrečni mladenki izpral želodec ter jo dal nato prepeljati v mestno bolnišnico. Njeno stanje je sicer nevarno, a vendar imajo zdravniki dobro upanje, da ne bo najhujšega.

Divicheva je pri zaslišanju izjavila, da je storila obupni korak radi prepira z materjo. Toda ta njena trditev ni odgovarjala resnici; pozneje je namreč prišlo na dan, da je Divicheva pred par dnevi posredovala za nekega 14-letnega dečka pri prodaji nekaterih zlatih predmetov, ki jih je paglavec izmaknil zasebnici Ani Poletta, stanujoči v ulici Limitanea št. 9. Baje mladenka ni znala, da so bile dragocenosti ukradene, vsekakor pa je zagrešila veliko neprevidnost, da ni vprašala dečka, kako je prišel do zlatenine; morala bi pač vsaj slutiti, da pri stvari ni vse v redu. Ko je pozneje zvedela, da jo iščejo orožniki, se je tega tako prestrašila, da se je v obupu skušala odtegniti posledicam svojega lahkomiselnega dejanja s samomorom.

Nevaren padec zidarja.

Pri popravljanju borzne palače na trgu Borsa je 55-letni zidar Ivan Čok, stanujoč na Vrdeli - Brandesia št. 796, včeraj popoldne nenadoma izgubil ravnotežje ter padel z zidarskega odra, visokega par metrov; padel je tako nesrečno vznak da si je zlomil hrbtenico ter najbrž zadobil tudi druge notranje poškodbe. Siromak je bil prepeljan z nekim javnim avtomobilom v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurgični oddelek.

S tramvaja je padla.

77-letna Pavlina Božič, stanujoča v ulici Istituto št. 31, se je včeraj opoldne peljala s tramvajem proge št. 4 proti Sv. Andreju. Ko je dospela do tramvajske postaje pred Lloydovo palačo, je hotela izstopiti, čeprav je bil tramvaj še v teku. Kakor se pač pogostoma zgodi ob takšnih prilikah, je starka padla in se pri tem hudo pobila po glavi; pretresla si je tudi možgane. Navzočni so priskočili revici na pomoč in jo posadili v neki javni avto, s katerim je bila prepeljana v mestno bolnišnico. Ako ne nastopijo kake komplikacije, bo ozdravila v 2 tednih.

Iz zlikovskega dnevnika.

Ko je 33-letna Marjeta Kaps, doma iz Saubsdaga na Češkoslovaškem, predvčerajšnjim popoldne čakala na postaji pri Sv. Andreju na vlak, s katerim je imela odpotovati v Solnograd, ji je neki spreten zlikovec izmaknil ročno torbico, v kateri je hranila znesek 900 lir in vozni listek. Kapsova je obvestila o svoji neprijetni prigodi orožnika na postaji, toda medtem je bil seveda zlikovec že na varnem.

— Mehanik Tomaž Glavič, stanujoč v ulici Moise Luzzatto št. 3, je predvčerajšnjim pustil svoje kolo, vredno 450 lir, za kratek čas brez nadzorstva v veži hiše, kjer stanuje. To je pa opazil neznan kolesar, ki je brez obotavljanja skočil na kolo ter jo naglo odkuril z njim. Glavič je javil tatvino orožnikom.

Tržaško sodišče

Vlomilec pred sodiščem.
4 leta in 8 mesecev ječe in 2 leti posebnega policijskega nadzorstva

Jakob Ravalico, 33-letni Porečan, je sedel včeraj v kletki tržaškega sodišča in odgovarjal kazenskemu senatu na zelo težke obtožbe.

V noči 18. oktobra p. l. je bil namreč izvršen vlom v davčno izstirjevalnico v Miljah. Vlom je neznanemu zlikovcu doprinesel lep «zaslužek». Našel je v blagajni 31.237 lir gotovine in bančno nakazilo za 3. 459 lir. Seveda je ta vlom spravil tržaško in miljsko kvesturo na noge. Ta je dognala, da je bila blagajna odprta na način, katerega se poslužujejo tržaški vlomilci posebnega slovesa in temu primerno je tudi začela svoje preiskave. Aretirala je dva sumljiva elementa. To sta bila Anton Andreuzzi in Ivan Sivitz. Oba sta odločno tajila vsako soudeležbo pri tem podjetju, toda Andreuzzi je polagoma prišel do prepričanja, da je bolje, da prizna vsaj kar ve o vlomu. Povedal je preiskovalnemu sodniku, da mu je Sivitz pravil, da je vlom izvršil Ravalico. Orisal je tudi okoliščine, iz katerih je zvedel za ta vlom. Ravalico je namreč dolžan Sivitzu pribl. 1000 lir in ko ga je Sivitz par dni po tatvini videl skrajno elegantno oblečenega, ga je seveda vprašal, odkod da ima denar, Ravalico mu je baje povedal, da je izvršil vlom v iztirjevalnico.

Pred karabinerji je Sivitz ponovil zgodbo, ki jo je bil pred časom povedal Andreuzziju.

Ravalico, ki je — aretiran — doznal za izpoved obeh zmancev, je priznal dejanje in celo pokazal karabinerjem na licu mesta, kako je izvršil zločin. Povedal je, da mu je pri stvari pomagal neki Nino Moro.

Na obravnavi pa se je vsa stvar obrnila. Ravalico, na katerega je zapor precej vplival, je začel odločno tajiti in trditi, da je nedolžen. «Že moje zdravstveno stanje», pravi obtoženec « mi ni moglo dovoliti, da izvršim tako delo, za katero je potrebna posebna moč!» Je namreč bolan, šibek in majhen.

Andreuzzi ponovi svojo izpoved pred preiskovalnim sodnikom. Njegove trditve se naslanjajo vse na pripovedovanje Sivitza.

Nastopi priča Ivan Sivitz. Tu se zgodi nepričakovan preokret. Sivitz pove, da so mu bile vse prejšnje izpovedi izsiljene in ne odgovarjajo resnici. Ravalico da mu ni ničesar priznal. Res mu je dolžan 1000 lir, toda on ga ni nikdar vprašal za povračilo. Andreuzzi pa da vzdržuje svoje trditve iz maščevalnosti.

Predsednik opozori pričo na težke posledice spremembe pričanja, toda Sivitz je neomajen. Pozvan, da pojasni nekatere podrobnosti, odgovarja:

«Trpim strašno v glavi — postal sem pozabljiv — ne spominjam se ničesar!»

In pri tem vstane. Ne vznemiri ga niti zahteva državnega pravdnika, da se aretira radi krivega pričanja.

Priča marešjalo Alojz Vico opiše natanko aretacijo Ravalica in njegovo priznanje. Povedal mu je celo, da ga je celo, da ga je zločinski tovariš osleparil pri delitvi plena. Dobil je samo 5000 lir in Moro okrog 30.000.

Branil je Ravalica odvetnik Dino Berton.

Sodišče je obsodilo Ravalica na 4 leta in 8 mesecev ječe in na 2 leti strogega policijskega nadzorstva.

Mlada tatinska družba pred sodiščem.

Predvčerajšnjim se je pred tukajšnjim kazenskim senatom pričela obravnava proti desetim mladičem, eni mladenki in eni starejši ženski, obtoženim mnogoštevilnih drznih tatvin.

Obtoženci so: Viktor Perisich, Marij Kos, Ivan Zich iz New-Yorka, Milan Tisman, Georgina Sivitz, Franc Pacor, Remislav Piccinini, Nikolina Sverzut, Marija Grisostolo, Gaetano Miani in Porfir Pacifico.

Perisich je v družbi s Kossom in Zickom vdrl v tovarno čokolade, ki je last Augusta Lejet in odnesel 130 kg sladkorja in 15 kg čokoladnega testa. Vrhu tega je — vedno v isti družbi — odprl z vetrihi garažo Leona Zaban in odnesel nekaj vrčev mineralnega olja. Ta plen pa je moral zapustiti v bližini garaže, kajti zalotil je vse tri šofer Rafael Cergol. Istega dne je troperesna deteljica odnesla nekemu Antenoru Miniussi dve kokoši, 4 rjuhe več zagrinjal, brisač in perila v skupni vrednosti približno 300 lir.

Perisich, Zich, Tisman in Kos so v noči 18. oktobra p. l. zopet vdrli v tovarno čokolade A. Lejet, a so morali opustiti nečedni posel, ker so bili zopet prepodeni od šoferja Angela Pavone. Tudi stvari inženirja Justa Calligaris so pripravile štiri tičke do obiska. Odnesli so mu več orodja in delavsko obleko. V isti noči sta Perisich in Zich vdrla v stanovanje Otona Lichtensteina in odnesla 5 odej, 4 škatlje konserv, 2 para drsalk in eno buteljko vina, v skupni vrednosti 2000 lir. Pri tej tatvini jima je pomagala Georgina Sivitz.

Franc Pahor in Remislav Piccinini sta v noči 2. septembra p. l. odnesla 5 vrčev mineralnega olja na škodo tvrdke Weiss iz Rojana. Olje je odnesla iz tovarne znana povodenj.

Sverzutova in Grisostolova sta pomagali prodati olje in čokolado.

Perisich priznava vsa dejanja.

Zasliševanje tega poglavarja tatinske družbe traja še vedno in se seveda suče vse okrog točk obtožnice.

Razprava je doživela precej incidentov, izzvanih s strani branitelјev.

Zasliševanje prič začne morda v četrtek, ko se bo nadaljevala razprava, ki jo vodi cav. Rocco. Državni pravdnik je cav. Rotella.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

LJUDSKO GLEDALIŠČE
Trgovski dom

V soboto, 7. t. m. ob 9. uri zvečer in v nedeljo, 8. t. m. ob 3. uri popoldne uprizori «Dramsko društvo» Bernsteinovo dramo v treh dejanjih «Tat». V glavnejših vlogah nastopijo gdč. Stepančičeva in Kreševičeva in gg. Gvardijančič, Terčič, Cesar, Sila in drugi.

KOJSKO - NJIVICE.
Slovo župnika.

Dne 1. maja nas je zapustil preč. g. dekan oziroma župnik Franc Marinič. Bil je dober dušni pastir in pri vseh priljubljen. Zlasti ob slovesu se je videlo kako so ga prav vsi farani vzljubili. Ob njegovem poslovilnem govoru so marsikateremu privrele solze v oči. Kake razmere vladajo v prosvetnem oziru med mladino v Kojskem, je vsakemu znano. Mladina je prepuščena sama sebi, zanemarjena. Ni čuda, da leze med njo posirovelost. Zato je pa g. župnik tembolj znal ceniti delo prosvetnega društva «Svobode» na Njivicah in mu šel v vsakem oziru na roko posebno pri oblastnijah. Ljudstvo in društveniki so mu za vse hvaležni!

Dve marljivi članici prosvetnega društva na Njivicah so se v pondeljek 2. maja poslovili od svoje vasi in od društva, predno sta se podali v tujino za kruhom. Na predvečer so se zbrali fantje in dekleta ter so zapeli v slovo par lepih narodnih pesmi. Težko so se poslovili od društva in zato smo tudi prepričani, da se spet vrneta taki kot sta odšli: naši povsem po rodu in mišljenju.

ŽAGA.

Že hitro po vojni se je mislilo na osnovanje nekega kulturnega ognjišča v naši vasi. Večkrat se je idejo samo že skušalo udejstviti; toda le malo časa je živela in se nato takorekoč izjalovila za nas same. Kje naj bi bil vzrok vsemu temu? Prvi vzrok bi bil seveda neorjentiranost naših ljudi, ki do sedaj še niso spoznali, kaj je pravzaprav kulturno ognjišče — društvo. Drugi vzrok, ki bi bil težje odpravljiv in ki nas vse prav občutno zadene, je ta: Dejstvo je da naša vas kot veliko drugih vasi po Bovškem nima potrebne zemlje, da bi nas vse preživila. Kar se nahaja zemlje, je vsa le nizko v dolini ob Soči, a to je za naše razmere zelo zelo malo. Živinoreja se istotako ni mogla razviti, ker senožeti in pašnikov mi nimamo veliko. Že hitro nad vasjo se pričenja skalovje Kanina obraščeno s samim grmičevjem. V poštev bi prišla tukaj predvsem drobnina, toda sedaj je še ta prizadeta po davku na koze. V takem gospodarskem stanju nam je ostal edini pripomoček namreč delo v svetu. Naši fantje delajo po raznih gozdovih v tujih deželah kot drvarji ali drugi delavci. Dekleta pa služijo po raznih mestih. Istotako se vdinjajo tudi možje, kjer se morajo. Nekaj jih dela v rabeljskem rudniku, drugi ob cesti Kobarid-Predil itd. Na jesen, ali po zimi prihajajo domov na odpočitek. Najrajši pač in zlasti fantje in dekleta v pustnem času, tako da jim v kratkem času izgine skoraj vse ono, kar so si pridobili po dolgem trudu. Fantje, dekleta, društva ni mogoče osnovati pri nas, da bi nam dalo vzgoje, nam pokazalo smeri, katerim naj sledimo. Imamo pa drug pripomoček, ki nam vsaj deloma nadomesti vse kar manjka. In to so knjige, po teh moramo segati. A ne samo knjige, tudi drugo imamo in to so časopisi, revije, ki naj nam dajo vzgoje, da bomo znali prav nastopati bodisi v svetu kot doma.

ZATOLMIN.

V soboto 30. aprila se je zaključil v naši mlekarni tečaj za mlekarje. Učitelj tečaja g. Šavli se je, potrudil, da bi v kratki dobi vtolkel v glavo čim več znanja, da bi prišli nekoč dobri mlekarji v naše mlekarske zadruge. Namen je imel dober. Toda dvomimo, da bi se mu v kratki dobi posrečilo dati vse ono, česar je potreba specijaliziranemu mlekarju, t. j. da bi slednji znal zadostiti vsem zahtevam našega časa. Da vzgojimo prave dobre mlekarje, se zahteva vsaj 3—6 mesecev. Nemogoče je, da bi se vse potrebno znanje pridobilo v teku poldrugega meseca, čeravno se to učenje vrši tudi praktično.

Cesto skozi naša polja nadaljujejo. Ves dan od jutra do večera ropota kamenje. Zaposlenih je pri delu približno 100 delavcev,. med katerimi je zadnje čase zelo naraslo število iz drugih pokrajin. Kar je pri tem namreč značilno, je to, da so nedomači delavci podjetniku, ki dela cesto, bolj všeč, a domači slovenski so prezirani tudi pri delu. Pozivljemo g. podjetnika, da bi tukaj ne delal razlik, ker pač delavna moč naših ljudi ni nič manj vredna kot pa onih drugih. Če se vzamejo delavci, naj se cenijo po delu in ne po narodnosti ali kakih drugih predsodkih. Mi upamo, da se bo tej stvari odpomoglo.

Vaščan.

KOBARID.
Razsvetljava in kokošji pašnik.

Včasih, ko se ravno na polju elektrotehnike pojavljajo dnevno veliki napredki, pa pri nas naša električna razsvetljava polagoma nazaduje. Če pojde tako naprej, bo za nas zopetna vpeljava petrolejk napredek. Na glavnem trgu so bile pred vojno tri žarnice po 100 sveč, sedaj pa po 100 sveč ni nobene. V ulici Četrtega novembra so bile poprej tri žarnice, sedaj je samo ena. Približno tako je po drugih ulicah. Pa tudi kadar žarnica pregori, pretečeta eden do dva meseca, preden se postavi nova. Ker občina plačuje od luči mora plačevati tudi od takih luči, ki po večini ne gorijo. Pričevanje vseh Kobaridcev lahko poteštatu dokaže, da so bile razmere pred vojno v tem oziru boljše. Posebno v interesu tujskega prometa bi bilo, da bi tujcem ne ostal slab prvoten vtis o temno razsvetljenem Kobaridu. Dobro da imamo Kobaridci toliko gostilen, vsaj one svetljke pred gostilnami delajo gotovo razsvetljavo.

Kjer je rastlo prej na občinskem vrtu na trgu obilno drevja, štrli v zrak le še eno samo drevo in pa nizek zid. Ta svet je sedaj na hvalevreden način spremenjen v kurji pašnik, kjer kokoši prav pridno skrbe, da ne poganjajo preveč koprive. Imamo tako nekake vrste zoologičen park, sicer bolj krotke sorte.

Dirabok.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Slikaricam v vednost.

Iz Budimpešte poročajo, da je te dneve umrla žena polkovnika Karla plem. Bositsa. Zastrupila si je bila kri, kakor se je nedvomno ugotovilo, na ta način, da si je pobarvala z rdečilom ustnice, čeprav je imela na eni ustnici malo rano. Zastrupljenje se je tako naglo širilo, da zdravniki niso mogli napraviti operacije.

Morilka zahteva zavarovalnino.

Svoje dni smo poročali, kako je žena opernega pevca in slavnega tenorista Rumunca Grosavescu-ja, ustrelila svojega moža, ko se je ta odpravljal v Berlin, kjer bi moral nastopiti. Tenorist Grosavescu je bil zavarovan za življenje in sicer za 10.000 dolarjev v prilog svoji ženi. To vsoto zahteva sedaj morilka po svojem odvetniku. A tudi zastopnik edinega otroka iz tega zakona zahteva od zavarovalnice omenjeno svoto. Zavarovalnica je naložila zavarovalnino na sodnijo, kjer ostane do končne rešitve kazenskega procesa.

DAROVI

«Namesto cvetja na prerani grob Božota Kafol daruje Adolf Jurca iz Hrušice Lit 200.— «Šolskemu društvu» v Trstu.» Denar hrani upravništvo.

BORZNA POROČILA.

Amsterdam 778—788, Belgija 270—275, Francija 76.25—76.75, London 95—95.30 New-York 19.47½—19.57½, Španija 340—350, Švica 373—377, Atene 26—26.50, Berlin 458—468, Bukarešt 12.25—12.75, Praga 57.75—58.25, Ogrska 335—345 Dunaj 271.50—281.50, Zagreb 34.20—34.70.

Uradna cena zlata (2. V.) L 372.92; vojnodškodninske obveznice 61.85.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23. pouk in prevodi v vseh jezikih. 540

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekarna Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 536

KAKAO De Jong's holandski, zasluži prednost radi njegove pristnosti in izborne kakovosti. 513

GLYKOL je edino energično zdravilo proti glavobolu, šibkosti, malokrvnosti, obnemoglosti. Izdelek lekarne Castellanovich, Trst, Via dei Giuliani št. 42. 572

SOBA, meblirana, snažna, z elektriko se da v podnajem. Via Fulvio Testi 5/II. 574

HIŠA dve stanovanji prazni, vrt, hlev, ugodno prodam. Naslov pri upravništvu. 575

KOZA, mlečna, z mladiči se proda. Luigi Ricci 10, pritličje. 576

POSESTVO, večje, z inventarjem, prodam, ugodni plačilni pogoji. Naslov pri upravništvu. 577

MLADENKA želi stanovati v družbi z žensko. Via Udine 24, vratarica. 578

DEKLICA dobrih in poštenih starišev, se sprejme v trgovino z raznim blagom. Naslov pri tržaškem upravništvu. 573

STANOVANJE v mestu oddam takoj družini s stalno službo. Ponudbe pod «Stanovanje» na upravništvo, do nedelje. 579

Ortopedični kabinet
L. ZUCCHIATTI
Sedež v Gorici, via Formica 27, I. n.
Kila (bruh)
se zdravi brez operacije in sicer z naše posebno ortoplastično pripravo. To je nov in praktičen način zdravljenja kile za odrasle kakor tudi za otroke. Ta priprava se izdeluje za vsako osebo posebej, radi tega se jamči, da postane vsaka tudi najbolj obširna kila nepremična, kar usposablja bolnika do vsakega napornega dela. Uspehe priznavajo in odobravajo najboljši zdravniški te stroke.
Za ženske se izgotavljajo dosebni životni pasovi proti kili in vsaki taki bolezni in elastične nogavice za otekle žile.
V sledečih dneh bom cenj. občinstvu na razpolago:
v GORICI, na domu, v sredo 4., četrtek 5., petek 6. maja;
v PRVAČINI v glavnem hotelu, v soboto 7. maja;
v KANALU v hotelu „Križnič", v nedeljo 8. maja;
v TOLMINU v hotelu „Moljan", v pondeljek 9. maja;
v ČERKNEM v hotelu „Makuc", v torek 10. maja;
v MONFALCONE (Tržiču) v hotelu „Lombardia", v sredo 11. maja;
v TRSTU v hotelu „Istria" via Timeus, v petek 13., soboto 14. maja;
v SEŽANI v hotelu „Tri krone", v nedeljo 15. maja;
v ŠT. PETRU v hotelu „Nazional", v pondeljek 16. maja;
v BISTRICI v hotelu „Novi svet", v torek 17. maja;
v VOLOSKI v hotelu „Liburnia", v sredo 18. maja;
na REKI v hotelu „Quarnero", četrtek 19. in petek 20. maja
in sicer od 9. ure do 3 pop. Nasveti se dajejo brezplačno.

Slovenske žene!
Pri nakupu perila in manufakturnega blaga dajajte prednost velikim skladiščem v Trstu
Via Genova št. 21 (prej Campanile)
MARIA ACCERBONI
kjer se služijo slovenske odjemalke že toliko let. Bogati dohodi perila, platna za rjuhe, perila za gostilne in hotele. Svila (sezijska novost) L 5·50. Brisače, nogavice in druge manufakturne potrebščine. - Govori se slovenski.
(584)

PODLISTEK (91)

V. I. KRIŽANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

Po minutnem molčanju je Ruta odprla oči.

— Vsa moja preteklost vstaja danes v mojem spominu, — je zašepetala z nasmehom. — Sedaj vidim, kako malo sem izkoristila srečo, ki mi jo je Bog podelil. Spomnila sem se tistega dneva po Egonovem rojstvu, ko sem se ponoči zbudila in sem te videla sklonjenega nad menoj z izrazom sočutja in skrbi; neizrečena sreča je tedaj prevzela vso mojo dušo... Jaz mislim, da če bi si bila prizadevala potrpežljivo in pokorno pokoriti si tvoje srce, bi bila uspela v tem...

Bankir se je zdrznil, obličje mu je pokrila bledoba; spomnil se je tiste noči, ko se je sklanjal nad bedno materjo in jo uspaval z navidezno ljubeznijo, da bi počakal ugodni trenotek vliti ji v kozarec uspavalnih kapljic, in da ji med snom odvzame otroka.

— Kaj ti je, Hugo? Nisem ti hotela ničesar očitati, ko sem si priklicala to v spomin, — je zašepetala Ruta. Njene roke, ki so ležale vrhu odeje, so se mrzlično tresle.

— Nesrečna ženska, ki sem jo žrtvoval svoji sebičnosti! Odpusti mi in moli zame, ko se bodo tvojemu prosvetljenemu duhovnemu pogledu odkrila moja dejanja in ko boš videla, koliko sem zakrivil nad teboj!

— Vedno, vedno bom molila zate. Zdaj pa, Hugo, imam še poslednjo prošnjo do tebe, ki se je nisem upala do zdaj izreči. Poljubi me pred smrtjo. Zdelo se mi bo, da bo tvoj poljub zbrisal z mene sramotne madeže ter zapečatil najino spravo.

S solznimi očmi se je mladi mož sklonil in nežno pritisnil svoje ustne na ustne umirajoče. Z nepričakovano močjo se je Ruta vzklonila in objela moža okrog vratu, a njene velike, črne oči so se lesketale v svetli radosti; lica so ji zardela in za trenotek so zažarela v nekdanji lepoti. Nenadoma je telo umirajoče vztrepetalo, roke so ji omahnile, lahek vzdih se ji je izvil iz prsi, nato ji je glava omahnila in Rute ni bilo več.

Leden drget je izpreletel bankirja, ki je spustil truplo na posteljo, poljubil umrlo na čelo in šel iz sobe. Ko je dal potrebna naročila, se je podal v svojo sobo.

Hugo je bil potrt, uničen; puščoba in strašna osamljenost sta mu stiskala srce. V teku teh mesecev neprestanih skrbi se je privadil tej umirajoči ženski, ki ji ni privoščil niti pogleda, ko je bila zdrava in zaljubljena vanj.

— Ah, je mrmral ter se prijel za vroče čelo, — čemu sem preziral položaj, v katerega me je postavila usoda in sem zaželel dobiti tisto cholo žensko, ki me je od nje ločilo brezdno predsodkov.

Na dan pogreba, ki se je izvršil skromno, je neki postrežček prinesel od neznanca prelep venec vrtnic in kamelij. Hugo je uganil, kdo je poslal ta nemi «odpusti» umrli trpinki, žrtvi nesrečnih okolnosti in moževe krutosti. S trpko žalostjo je položil cvetje na njeno krsto.

VII.

Predno nadaljujemo našo povest, poglejmo nekoliko nazaj ter ugotovimo, kakšna je bila usoda dveh postranskih oseb: Etiena, bivšega bankirjevega sobarja, in Marte, bivše sobarice kneginje O...

Ko sta prejela veliko vsoto denarja za svoje izdajalsko dejanje, sta odšla na Dunaj, kjer sta se poročila, a od tja v morsko pristanišče, kjer sta se vkrcala na parnik in odplula v Novi Svet.

Bila sta popolnoma srečna. Nepričakovano bogastvo je zamorilo v njiju vest. Mislila sta samo na svojo srečno bodočnost, ki sta si jo predočevala še bolj sijajno, ker Etienova pohlepnost se ni več zadovoljila s tem, kar je imel; sanjal je o tem, kako bi postal milijonar kakor Samuel Meier, in si izmišljeval razne špekulacije.

Ko sta dospela v Novi York, sta začela iskati Krištofa Vahtela (Martinega strica z materine strani), da bi se z njim posvetovala glede nastanitve in špekulacije v Novem Yorku. Na svojo veliko nevoljo sta zvedela od nekega pivovarnarja, Krištofovega prijatelja, da je oni že pred šestimi meseci odšel v južne dežele, kjer so tedaj odkrili zemljo z zlato rudo. Mamilo naglega obogatenja je zvabilo v Montano Vahtela, ki je prodal vse svoje stvari v mestu; v pismu je poročal, da si je kupil kos zemlje in da ima največje upanje na uspeh. Ta vest je tudi v Etienu vzbudila misel kupiti zlati rudnik. Treba je bilo samo zvedeti, če je stric Krištof še živ in če bo hotel podpirati s svojimi sveti in izkušnjami pri nakupu zemlje.